

विपद जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना

तयारको लागि

जिल्ला स्तरीय कार्यशाला गोष्ठी

४ चैत्र, २०७३

फिदिम, पाँचथर

समूहगत अभ्यासका सुभावहरु

समूह “क” विपद् जोखिमको बुझाई (ज्ञान)

रणनीतिक क्रियाकलाप	अपेक्षित उपलब्धि	समयावधि	जिम्मेवार निकाय
प्रमुख जोखिमहरुको पहिचान	प्रमुख जोखिमहरुको जानकारी	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय स्थानिय सरकार
प्रमुख जोखिमहरुको लेखाजोखा तथा एकिकृत जोखिम नक्साडकन गर्ने	प्रमुख जोखिमहरुको जोखिम नक्शा उपलब्ध	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय, वन मन्त्रालय, जल प्रकोप उत्पन्न व्यवस्थापन विभाग
जोखिमका जानकारीहरु अध्यावधिक गर्ने	प्रमुख जोखिमहरुको स्थान विशेष सरोकारवाला निकायमा जानकारी हुनेछ ।	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय, जिल्ला दैवि प्रकोप उद्धार समिति
जोखिमका जानकारीहरु सरोकारवाला सबै निकायलाई उपलब्ध गराइने	सबै सरोकार निकायहरु प्रतिकार्यका लागि तयारी भएका हुने छन् ।	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय, जिल्ला दैवि प्रकोप उद्धार समिति
सङ्गटासन्न समुदायको विश्लेषण	सङ्गटासन्न समुदायको पहिचान हुने छन्	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय
जिल्लाको क्षमता आंकलन गर्ने	सेवा प्रवाह छिटो हुनेछ	अल्पकालीन	स्थानिय निकाय, सरोकारवाला संघ सस्था
क्षमता तथा जनचेतना अभिवृद्धि तालिम संचालन	क्षमतामा वृद्धि भई मानवीय क्षति र घाइतेको सख्यामा कमी आउनेछ ।	अल्पकालीन	स्थानिय निकाय, सरोकारवाला संघ सस्था
विपद् सम्बन्धि व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने	सूचनामा पहुच भई क्षतिमा कमी आउने	अल्पकालीन	स्थानिय निकाय
स्थानीय एफ्.एम्. पत्रपत्रीका, विद्यालय, स्थानीय तहका प्राविधिकहरुको पुर्वानुमान	पूर्वसूचना उपलब्ध भई क्षतिमा कमी आउने	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय, जिल्ला दैवि प्रकोप उद्धार समिति

तथा पूर्वसूचना क्षमता अभिवृद्धि			
------------------------------------	--	--	--

समूह “ख” विपद् जोखिम व्यवस्थापनको लागि विपद् जोखिम शासनको सबलीकरण

रणनीतिक क्रियाकलाप	अपेक्षित उपलब्धि	समयावधि	जिम्मेवार निकाय
एकिकृत रणनीति तयार	समन्वयात्मक तथा प्रभावकारी	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय स्थानिय सरकार
स्थानिय विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउने ।	स्थानिय स्तरमा विपद् जोखिम सम्बन्धि योजनाहरु तयार भइ कार्यान्वयन हुने	अल्पकालीन	स्थानिय निकाय
विपद् जोखिमको लेखाजोखा, जानकारी आदान प्रदान र उपयोगलाई चुस्त बनाउन, जिल्ला, गाउँ पालिका, नगरपालिका स्तरीय निति र कार्यक्रम तयार गर्ने	स्थानिय स्तरबाट प्रभावितहरुले तत्काल सेवा पाउने छन् ।	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय र स्थानिय निकाय
जलवायु जन्य जोखिम न्यूनिकरण अनुकुलन योजना तयार गर्ने	जलवायु अनुकुलन तथा न्यूनिकरण हुनेछ ।	अल्पकालीन	वातावरण मन्त्रालय
एकद्वार संगठनात्मक संरचना	समन्वयात्मक तथा प्रभावकारी	अल्पकालीन	गृह मन्त्रालय र स्थानिय निकाय
IEE र EIA Report मा विपद् जोखिम न्यूनिकरण समावेश गर्नु पर्ने	विकाश आयोजनाहरुबाट विपद् जोखिम न्यूनिकरण हुने	अल्पकालीन	वातावरण मन्त्रालय

समूह “ग” उत्थानशीलताको लागि विपद जोखिम न्यूनिकरणमा लगानी

रणनीतिक क्रियाकलाप	अपेक्षित उपलब्धि	समयावधि	जिम्मेवार निकाय
श्रोतको पहिचान - जनसमुदाय, संघ संस्था, दातृ निकाय सबैसँग बजेट कार्यक्रमको जानकारी लिने, समन्वय बैठक गर्ने ।	श्रोत उपलब्ध, श्रोत एकीकरण, समुद्धार	अल्पकालिन	न.पा., गा.पा.
संस्थागत लगानीको वातावरणको सृजना (प्रोत्साहन, पुरस्कार, करछुट, लगानी सुरक्षा)	लगानीकर्ताको पहिचान र समन्वय हुनेछ ।	अल्पकालिन	अर्थ मन्त्रालय, स्थानीय तह, सघ संस्था
आपतकालीन कोष व्यवस्था गर्ने	तत्काल राहत प्राप्त हुनेछ	अल्पकालीन	स्थानिय स्तर
सहुलियत कर्जा तथा बीमाको सुश्चितता गर्ने	पुननिर्माणमा सहयोग पुगी दैनिकीमा सहज हुने	दीर्घकालीन	गृह मन्त्रालय
निजि, सार्वजनिक, सहकारी, सामुदायिक क्षेत्रसँग लगानीमा सहकार्य	लगानीमा उत्साह	अल्पकालिन	स्थानीय तह, सघ संस्था
LDRMP निर्देशिका अनुसार बजेट विपद् क्षेत्रमा छुट्याउनु पर्ने	विपद् क्षेत्रमा बजेट उपलब्ध हुनेछ ।	अल्पकालिन	अर्थ मन्त्रालय, स्थानीय तह

समूह “घ” प्रभावकारी प्रतिकार्य र पुनर्लाभि, पुनः स्थापना तथा पुनः निर्माणमा “अभै राम्रो निर्माण” का लागि बिपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

रणनीतिक क्रियाकलाप	अपेक्षित उपलब्धि	समयावधि	जिम्मेवार निकाय
जोखिमको प्रभावकारी प्रतिकार्यको कार्यविधि निर्माण	संस्थागत जिम्मेवारी बाँडफाड समन्वय/सहकार्य	अल्पकालिन	जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति र सरोकारवाला निकायहरु
दक्ष जनशक्ति पहिचान, विकास तथा परिचालन	विपदमा परिचालन भइ जोखिम न्यूनिकरण, उद्धार, राहतमा सहज भएको हुनेछ ।	अल्पकालीन	स्थानिय निकाय
उद्धार सामग्रीको व्यवस्थापन	तत्काल उद्धार भई जनधनको क्षतिमा कमी आउने ।	दीर्घकालीन	स्थानिय निकाय
खूल्ला स्थानको पहिचान	सुरक्षित बसोबास सुनिश्चित भइ जिवन रक्षा हुने ।	अल्पकालीन	स्थानिय निकाय
विपद पूर्व सूचना प्रणालीको शुरुवात गर्ने ।	सुरक्षित स्थानान्तरण भई जीवन रक्षा हुने उद्धार कर्मीहरुबाट सेवाको पहुचमा वृद्धि ।	दीर्घकालीन	गृह मन्त्रालय, वन मन्त्रालय, जल प्रकोप उत्पन्न व्यवस्थापन विभाग, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
पुनर्स्थापना तथा पुन निर्माणमा भवन संहिता कार्यान्वयन र अनुगमन ।	नयाँ संरचना जोखिम प्रतिरोधात्मक बन्छ ।	मध्यकालीन	नेपाल सरकार, इन्जिनियर, प्राविधिक, दातृ निकाय, सुरक्षा निकाय, स्थानीय सरोकारवालाहरु
स्थानीय तह/न.पा., गा.पा. मा पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि आवश्यक उपकरण तथा भन्डारण व्यवस्था	पूर्व तयारी हुन्छ उपकरण हुन्छ । सहयोग तत्काल हुन्छ ।	दीर्घकालीन	स्थानीय तह
सुख्खा क्षेत्रका वन जडगलहरुमा अग्नी रेखा निर्माण	वन आगलागीबाट बच्नेछ ।	दीर्घकालीन	वन मन्त्रालय
पानीपोखरी निर्माण	आगलागीबाट बचाउन	दीर्घकालीन	खानेपानी कार्यालय,

	सकिने		भु तथा जलाधार संरक्षण कार्यालय र स्थानिय निकाय
विपद प्रतिकार्य समावेशी/ अपाङ्ग, बाल मैत्री र जेष्ठ नागरिकलाई समावेश हुने हूनुपर्ने	आत्मासम्मानको बोध ।	दिर्घकालिन	शिक्षा मन्त्रालय, स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्थानीय तह, सरोकारवाला निकाय